

Belönas för åtgärder mot krogvåld och barnmisshandel

[överingress:]

Deras forskning har lett till nya metoder mot vanvård av barn och våld på krogen. För sitt förebyggande arbete belönas nu professorerna David Olds vid University of Colorado och Jonathan Shepherd vid Cardiff University med 2008 års Stockholm Prize in Criminology.

[artikel Shepherd:]

Forskar om våld som hälsoproblem

När, var och hur sker våldet på stan? Det avslöjas på sjukhusens akutmottagningar. Professor Jonathan Shepherd kopplar samman sjukhusdata med polisuppgifter och brottsofferundersökningar för att kunna mäta våldsutvecklingen. Forskningsresultaten har använts för att förebygga våldsbrott.

Drivkraften i Jonathan Shepherds forskning har varit möten med offer för krogvåld. Som kirurg har han i trettio års tid behandlat människor med utslagna tänder, bruten käke och skärsår i ansiktet. Han är professor i tand- och ansiktskirurgi vid Cardiff University och starkt engagerad i brottsförebyggande arbete. För sin forskning om hur skador vid brott kan minskas belönas han nu med 2008 års Stockholm Prize in Criminology.

– Det finns många kirurger som sysslar med forskning om våldets orsaker och som aktivt bekämpar våld, men det som gör Jonathan Shepherd unik är att han har utvecklat lösningar och testat dem, säger juryns ena ordförande, professor Lawrence Sherman från USA.

Ett av forskningsområdena gäller brottsoffers benägenhet att lämna information på akutmottagningar. Forskningen visar att offren berättar mer om de kan rapportera i avskildhet i stället för i väntrummet med andra patienter.

– Mycket våld som leder till behandling vid sjukhus hamnar aldrig i polisens register. Patienterna kan vara rädda för repressalier, de vet inte vem gärningsmannen är eller så vill de inte själva hamna i fokus hos polisen. Men det går inte att förstå våldet om vi inte samlar in information från de lokala akutmottagningarna och på ett ansvarsfullt sätt delar den med polisen, förklarar Jonathan Shepherd, som genom åren lett flera kampanjer för att få hälso- och sjukvården involverad i brottsförebyggande arbete.

Förutom att mäta våld via sjukhusdata har han forskat om hur risken att må psykiskt dåligt som brottsoffer kan minskas och om hur alkohol ökar risken att bli utsatt för våld. Han har även utvecklat strategier för hur skador vid bråk på nattklubbar och barer kan förebyggas, bland annat genom experiment som visar vilken sorts glas som orsakar mindre ansiktsskador vid slagsmål. Resultatet är att många pubar i Storbritannien bytte glassort i slutet på 1990-talet, vilket har lett till färre antal skador.

Beskedet om priset fick Jonathan Shepherd av juryns andra ordförande, professor Jerzy Sarnecki vid Stockholms universitet.

– Jag befann mig på sjukhuset på en livlig avdelning när han ringde och förstod först inte vem det var. Men sedan blev jag jätteglad och är mycket tacksam för att juryn valde mig.

Jonathan Shepherd hoppas få se mer tvärvetenskaplig forskning mellan medicin och kriminologi på liknande sätt som det finns inom biomedicinen. Han efterlyser också mer forskning om kopplingen mellan förövare, offer och situationer.

– Det saknas praktiskt relaterad forskning inom kriminologin, alltså experiment på fältet.

Text: Jeanette Neij

Fakta Jonathan Shepherd

- **Född:** 1949 i Storbritannien.
- **Yrke:** Kirurg och professor i tand- och ansiktskirurgi vid Cardiff University, Storbritannien.
- **Övrigt:** Leder en forskningsgrupp på Cardiff University om våld i samhället som samarbetar med kriminologiska institutionen vid University of Cambridge. Initiativtagare till en brottsförebyggande grupp i Cardiff som banat väg för att samverkansgrupper mot brott nu etableras runtom i Storbritannien.

[artikel Olds:]

Effektiva metoder mot barnmisshandel

Regelbundna hembesök hos unga, fattiga mammor minskar risken för att barnen misshandlas och senare begår brott. Professor David Olds forskning på temat hjälper både barnen och deras mödrar. Hans hembesöksprogram har spritts i USA och exporteras nu utanför landets gränser.

När David Olds hade tagit examen 1970 i Baltimore, USA, började han jobba med småbarn. Han ville hjälpa fattiga förskolebarn få en bra start i livet så att deras chans att lyckas i grundskolan och senare i livet ökade.

– Men för många av barnen var det redan för sent. Några av dem misshandlades och hade fått men av att de utsatts för exempelvis cigaretter och alkohol under graviditeten. Jag insåg att problemen skulle kunna minskas om vi stöttade föräldrarna mer under graviditeten och tidigt i barnets liv, säger David Olds, som i dag är professor i pediatrik, psykiatri och förebyggande medicin på University of Colorado.

I sin forskning utvecklade han ett program som hjälper unga, fattiga förstföderskor genom att de under graviditeten och tills barnet är två år regelbundet får hembesök av utbildade sjuksköterskor. Studier visade att detta leder till färre fall av barnmisshandel och vanvård av barn. Kvinnorna minskade också sitt intag av droger under graviditeten. Dessutom fick barnen färre skador tidigt i livet och bättre resultat i skolan.

– Vi började också göra långtidsuppföljningar av barnen och fann färre fall av antisocialt beteende, som ungdomsbrottslighet. Mammorna hade dessutom mindre kontakt med rättsväsendet och hade i större utsträckning jobb.

Jury till The Stockholm Prize in Criminology framhåller den komplexa problemlösningen i såväl David Olds som Jonathan Shepherds forskning.

– De har använt de bästa statistiska vetenskapliga metoderna i randomiserade (slumpmässiga) kontrollerade studier samt sin egen erfarenhet och kreativitet när de utvecklat lösningar som inte handlar om att uppfinna glödlampan eller datorn. De har lyckats ge mycket komplexa svar på komplicerade problem och genom noggranna studier visat att de fungerar, säger ordförande Lawrence Sherman.

David Olds berättar att han blev förvånad när han fick samtalet från professor Sherman.

– Jag var i Washington på ett möte på National Institutes of Health, USA:s myndighet för medicinsk forskning, och blev chockad men väldigt glad över nyheten.

I dag finns hans hembesöksprogram i mer än 290 counties i 23 delstater i USA och håller även på att införas i länder utanför USA, bland annat i Tyskland och Storbritannien.

– Folk börjar se att rötterna till brott ligger i den allra tidigaste perioden av utveckling. Genom att ändra barnets tidiga upplevelser kan vi förebygga senare problem. Jag gissar att det kommer att komma mer kriminologisk forskning som fokuserar på det tidiga stadiet i livet, säger David Olds, som tycker att den viktigaste utvecklingen inom kriminologi det senaste decenniet är insikten om att program och handlingsplaner måste testas.

– Experimentella metoder kan ge oss mycket större insikter om vad som leder till önskat resultat, vilket är viktigt innan vi investerar en massa offentliga resurser.

Text: Jeanette Neij

Fakta David Olds

- **Född:** 1948 i Ohio, USA.
- **Yrke:** Professor i pediatrik, psykiatri och förebyggande medicin på University of Colorado i Denver, USA.
- **Övrigt:** Leder ett forskningscentrum på University of Colorado inriktat på förebyggande hälsoarbete för familjer och barn.

Fakta The Stockholm Prize in Criminology

- Inrättades år 2005 för att belöna:
 - insatser inom den kriminologiska forskningen eller
 - praktisk tillämpning av forskningsresultat när det gäller brottsbekämpning och främjande av mänskliga rättigheter.
- Prisutdelning för 2008 års pris sker den 17 juni vid det internationella Stockholm Criminology Symposium.
- Vinnarna delar på en prissumma på minst 150 000 US Dollar.

Materialet får inte publiceras eller kopieras, vare sig helt eller delvis, utan författarens tillstånd.